

Euroopan unionin
neuvosto

Luxemburg, 16. huhtikuuta 2018
(OR. en)

7735/18

COAFR 89
CFSP/PESC 319
COHOM 47
COHAFA 23
RELEX 303

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähetäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 16. huhtikuuta 2018

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Etelä-Sudan

– Neuvoston päätelmät (16. huhtikuuta 2018)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3613. istunnossaan 16. huhtikuuta 2018 hyväksymät neuvoston päätelmät Etelä-Sudanista.

Neuvoston päätelmät Etelä-Sudanista

1. Vuosi 2018 on Etelä-Sudanin rauhan turvaamisen kannalta kriittinen vuosi, sillä Etelä-Sudanin konfliktin ratkaisemisesta tehdyssä sopimuksessa (ARCSS) määrätty kansallisen yhtenäisyyden siirtymäkauden hallituksen (TGoNU) toimikausi on päättymässä. EU tukee voimakkaasti Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) toimia tilanteen ratkaisemiseksi ja rauhan aikaansaamiseksi Etelä-Sudaniin korkean tason elvytysfoorumin (HLRF) avulla. Kaikkien sidosryhmien olisi voitava osallistua elvytysfoorumiin vapaasti ja pelotta. EU on ollut tyytyväinen kansalaisyhteiskunnan, nuorten, naisten ja uskonnollisten järjestöjen näkyvään rooliin elvytysfoorumin kahdessa ensimmäisessä vaiheessa. Näiden ryhmien ja myös haavoittuvien ryhmien osallistumiselle on varattava poliittista liikkumatilaa.

Vaikka konfliktin ratkaisemiseksi tehty sopimus pysyy prosessin perustana, asioiden käsittelyssä on otettava huomioon tilanne paikan päällä. EU on yhä syvästi huolissaan taistelujen jatkumisesta sekä vakavista ihmisoikeusrikkomuksista ja -loukkauksista, jotka ovat aiheuttaneet kauhistuttavaa inhimillistä kärsimystä ja raunioittaneet maan. EU kannustaa neuvottelujen kaikkia osapuolia asettamaan maan tulevaisuuden ja kansan tarpeet etusijalle.

2. EU kehottaa Etelä-Sudanin konfliktin kaikkia osapuolia lopettamaan taistelut välittömästi ja osallistumaan rauhanprosessiin vilpittömin mielin. Korkean tason elvytysfoorumin aikana kaikkien osapuolten on osoitettava todellista, tiukempaa sitoutumista ja vakavaa paneutumista seuraavista asioista sopimiseen: vastuuvellolliset, realistiset hallintorakenteet, joissa otetaan huomioon maan poliittinen, alueellinen ja etninen monimuotoisuus; selkeä siirtymäkausi sekä valvotut, pitkäkestoiset ja tehokkaat turvallisuusalan järjestelyt, joita ei voida käyttää minkään yksittäisen ryhmän etujen ajamiseen. Tämä on edellytyksenä kestävän ja pysyvän rauhan ja vakauden perustan luomiselle Etelä-Sudanissa.

3. EU on tyytyväinen vihollisuuksien lopettamista, siviilien suojelua ja humanitaarisen avun toimituksia koskevan sopimuksen (CoHA) allekirjoittamiseen 21. joulukuuta 2017. EU pitää kuitenkin kaikkien osapuolten alituista sopimuksen rikkomista erittäin järkyttävänä. Kaikkien osapuolten on välittömästi lopetettava sotilaalliset ja muut sopimusloukkaukset, kuten humanitaaristen operaatioiden estäminen, vihamielinen propaganda ja kansalaisyhteiskunnan, median sekä tulitauon ja väliaikaisten turvajärjestelyjen valvontamekanismin (CTSAMM) häiritseminen. EU kiittää valvontamekanismia sen tähän mennessä vaikeissa olosuhteissa tekemästä työstä CoHA-sopimuksen loukkauksista raportoimiseksi. On ratkaisevan tärkeää, että osapuolet paljastavat ehdoitta sotilasyksikköjään koskevia tietoja, jotta Afrikan unioni (AU) voi ryhtyä toimiin niitä vastaan, jotka ovat vastuussa sopimuksen rikkomisesta. EU kehottaa kaikkia osapuolia tukemaan tarkkailuprosessia, muun muassa helpottamalla valvontamekanismin tiedonsaantia.
4. EU on erittäin tyytyväinen AU:n merkittävään rooliin sekä Yhdistyneiden kansakuntien ja sen Etelä-Sudanissa toteutettaman operaation (UNMISS) tinkimättömään työhön siviilien suojelemiseksi ja rauhanprosessin tukemiseksi. EU toistaa vaatimuksensa siitä, että UNMISS-operaation, alueelliset suojelujoukot (RPF) mukaan lukien, on sallittava suorittaa tehtävänsä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2406 (2018) mukaisesti. Se korostaa alueen kaikkien maiden yhteisen toimintatavan tarvetta.

5. EU on yhä syvästi huolissaan katastrofaalisena jatkuvasta humanitaarisesta tilanteesta, joka johtuu enimmäkseen konfliktin jatkumisesta. Seitsemän miljoonaa ihmistä – kaksi kolmasosaa väestöstä – tarvitsee kiireellisesti humanitaarista apua, mikä on seurausta yli neljä vuotta kestäneestä konfliktista, joka on ollut erityisen haitallinen lapsille. Yli neljä miljoonaa ihmistä on joutunut siirtymään kotiseudultaan, ja heistä runsaat kaksi miljoonaa on paennut naapurimaihin. Humanitaarisen avun järjestöjen turvallisuus on edelleen uhattuna, ja niiden toimintaa hankaloitetaan muutenkin, esimerkiksi byrokratian luomin estein. Konfliktin osapuolet omivat edelleen osan resursseista muun muassa perimällä kohtuuttomia maksuja työluvista ja mielivaltaisista veroja. EU tuomitsee kaikki avustustyöntekijöihin kohdistetut hyökkäykset ja kehottaa konfliktin kaikkia osapuolia takaamaan vapaan, turvallisen ja esteettömän pääsyn kaikille alueille kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. EU vaatii myös voimakkaita yhteisiä toimia kaikilta rahoittajilta, YK:n järjestöiltä ja valtiosta riippumattomilta organisaatioilta, jotta tilanteeseen voidaan reagoida järjestelmällisemmin ja päättäväisemmin. EU vetoaa kaikkiin osapuoliin, jotta ne noudattaisivat kansainvälistä humanitaarista oikeutta, suojelisivat siviilejä ja helpottaisivat sairaanhoitoon pääsyä. Nyt jos koskaan pitkäaikaisen humanitaarisen avun kattava ja turvallinen saatavuus on ratkaisevan tärkeää uuden nälänhädän torjumiseksi vuonna 2018.

6. EU tuomitsee erittäin jyrkästi siviileihin kohdistuneet hyökkäykset, muun muassa Etelä-Sudanin ihmisoikeustoimikunnan (CHRSS) raportoimat hyökkäykset. Vakavia ihmisoikeusrikkomuksia ja -loukkauksia dokumentoidaan ja ilmoitetaan jatkuvasti. Osa niistä on mahdollisesti sotarikoksia, kuten etnisperusteinen väkivalta, raiskaukset ja muut seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan muodot, lasten värväminen ja käyttäminen konflikteissa, tahdonvastaiset katoamiset, mielivaltaiset pidätykset ja vangitsemiset sekä kidutus. Ihmisoikeuksien puolustajilla ja toimittajilla on koko maassa yhä vähemmän liikkumavaraa työskennellä vapaasti. Rankaisemattomuuden kulttuurin ei saa antaa jatkoa. EU korostaa, että siitä on päästävä nopeasti eroon, ja vaatii edelleen kaikkia osapuolia asettamaan ihmisoikeuksien rikkojat vastuuseen ja varmistamaan uhreille tehokkaat oikeussuojakeinot. EU tukee voimakkaasti siirtymävaiheen oikeusjärjestelmän täytäntöönpanoa Etelä-Sudanissa ja kannustaa kansallisen yhtenäisyyden siirtymäkauden hallitusta etenemään Etelä-Sudanin konfliktin ratkaisemisesta tehdyn sopimuksen V luvussa määrättyjen mekanismien toteuttamisessa, ja erityisesti allekirjoittamaan viipymättä yhteistyöpöytäkirjan Etelä-Sudanin hybridituomioistuimen perustamisesta. EU tukee mekanismin tehokasta toimintaa tulevaisuudessa.
7. EU tuomitsee jyrkästi laajat mittasuhteet saaneen korruption ja laittomat rahavirrat, jotka ruokkivat konfliktia. Se vaatii tiukempaa taloudellista vastuuvastuuta, sitoutumista kansainvälisiin tilinpäätösstandardeihin ja vastuullista yhteistyötä alueellisen ja kansainvälisen rahoitussektorin kanssa ja rohkaisee Etelä-Sudania liittymään itäisen ja eteläisen Afrikan rahanpesunvastaiseen ryhmään. Tämä on olennaista, jotta voitaisiin alkaa palauttaa kansan ja kansainvälisten kumppaneiden luottamusta julkisten varojen hoitoon Etelä-Sudanissa. EU on syvästi huolissaan aseiden tuonnin jatkumisesta ja väitteistä, joiden mukaan lähialueet ovat siinä osallisina. EU jatkaa oman asevientikiellonsa soveltamista ja toistaa vaatimuksensa YK:n asevientikiellosta. EU kiittää IGADin 61. ministerineuvostossa 26. maaliskuuta 2018 tehtyä päätöstä kohdistaa pakotteita CoHA-sopimuksen yksittäisiä rikkojia vastaan ja rohkaisee Afrikan unionia panemaan tämän päätöksen täytäntöön. EU on edelleen valmis soveltamaan kaikkia asiaankuuluvia toimenpiteitä niihin, jotka yrittävät estää poliittista prosessia.

8. Kun elvytysfoorumi on päässyt yhteisymmärrykseen ja uusi siirtymävaihe alkaa, Etelä-Sudanin uuden hallituksen on vastattava ratkaiseviin haasteisiin. Ennen kaikkea on saatava aikaan pysyvä tulitauko. Väestön turvallisuus ja humanitaarisen tilanteen parantuminen on varmistettava, jotta voidaan luoda turvallinen ympäristö pakolaisten ja maan sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden mahdollista vapaaehtoista paluuta silmällä pitäen. Perustuslain tarkistusprosessi olisi saatettava loppuun osallistavalla tavalla niin, että siinä on riittävästi tilaa politiikan toimijoille ja kansalaisyhteiskunnalle. Tilinteko-, sovinto- ja totuusprosesseja olisi valmisteltava, sillä ne ovat kansalaisten oikeusturvan kannalta olennaisia tekijöitä. Ne luovat siirtymäkauden viranomaisille pohjaa osallistavien ja uskottavien vaalien valmistelulle tarkistetun aikataulun mukaisesti.
- Edellä mainitun perusteella EU on valmis harkitsemaan parasta tapaa tukea Etelä-Sudania sen tiellä kohti rauhaa ja vakautta.
-